

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๕๓๖๑
วันที่ ๑๖ กย ๕๔ เวลา ๘.๔๖



ที่ ทส ๐๖๐๒/๒๒๓๐

ศอก 3/154
13.14.54
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 15.204
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗
เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง การดำเนินงานป้องกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ภาคกลาง ระยะเร่งด่วน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย การดำเนินงาน แผนงานและโครงการป้องกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ภาคกลาง ระยะเร่งด่วน จำนวน ๑ ชุด

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอแผนงานและโครงการป้องกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ภาคกลาง ระยะเร่งด่วน

๑. เรื่องเดิม

๑.๑. ตามที่ได้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากและต่อเนื่องในหลายพื้นที่ เนื่องจากอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พายุโซนร้อน “ไหหมา” “นกเตน” และร่องมรสุมกำลังค่อนข้างแรงพัดผ่านภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางบางส่วน ต่อเนื่องมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๔ ทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และน้ำล้นตลิ่ง ส่งผลถึงความเป็นอยู่ชีวิตและทรัพย์สิน สุขภาพ ความปลอดภัย และการประกอบอาชีพของประชาชน

๑.๒ ฯพณฯนายกรัฐมนตรี มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาอุทกภัย และช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

จากข้อมูลสถานการณ์น้ำ รวมทั้งการคาดการณ์ปริมาณน้ำและผลกระทบของร่องมรสุมกำลัง

/ ปานกลาง...

ปานกลางพาดผ่านภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทะเลอันดามัน ภาคใต้ และอ่าวไทย มีกำลังแรงขึ้น ทำให้ประเทศไทยมีฝนตกชุกหนาแน่นในช่วงวันที่ ๙ - ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ และการปล่อยน้ำจากภาคเหนือทำให้พื้นที่ราบลุ่มน้ำบริเวณภาคกลาง กรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล จะมีปริมาณน้ำเพิ่มสูงขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงจากอุทกภัย นอกจากนี้มีดินโคลนถล่ม และน้ำป่า ไหลหลากในหลายพื้นที่โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

เพื่อการป้องกันแก้ไข และบรรเทาปัญหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ภาคกลางให้บรรเทาลง ทั้งในส่วนการลดปริมาณน้ำที่ท่วมขังอยู่ในปัจจุบัน และการเตรียมการรองรับปริมาณน้ำเหนือที่จะหลามาถึง และปริมาณฝนที่จะตกในพื้นที่มากขึ้น จึงได้กำหนดแผนงานและโครงการป้องกันแก้ไข และบรรเทาปัญหา อุทกภัยในเขตพื้นที่ภาคกลาง ระยะเร่งด่วน ที่เกิดจากการบูรณาการของจังหวัดในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ความพร้อมและการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการ ติดตั้งสถานีระบบเตือนภัยล่วงหน้าอัตโนมัติ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อการแก้ไขและบรรเทาความเดือดร้อนและช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาอุทกภัยในปัจจุบัน เป็นไปอย่างรวดเร็วและป้องกันดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก และปัญหาอุทกภัยได้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และอนาคต

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อระเบียบ/กฎหมาย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตพื้นที่ ภาคกลาง (ลุ่มน้ำเจ้าพระยา) ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดพิจิตร นครสวรรค์ ชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม และสมุทรปราการ พร้อมด้วยปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ อธิบดีกรมชลประทาน ผู้แทนกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ผู้แทนสำนักการระบายน้ำกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทน กรมบัญชีกลาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแผนงานโครงการป้องกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาอุทกภัย ในเขตพื้นที่ภาคกลาง ระยะเร่งด่วน ครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ พร้อมทั้งการบินสำรวจสภาพน้ำท่วมและสภาพพื้นที่เขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา และป่าสัก และติดตามสถานการณ์ดินโคลนถล่ม และน้ำป่าไหลหลากในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ดังนี้

๔.๑ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคกลาง เสนอแนวทางและแผนงาน โครงการ โดยพิจารณาจัดหาพื้นที่เพื่อผันน้ำหลาก พื้นที่แก้มลิง และพื้นที่การเกษตร เพื่อรองรับน้ำนอง รวมถึง การปรับปรุงพื้นที่แหล่งน้ำธรรมชาติ และกำหนดความพร้อมในการปฏิบัติการโดยการยอมรับ และการมีส่วนร่วม ของประชาชนในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากแผนงานโครงการ

๔.๒ การดำเนินงานเป็นการบูรณาการร่วมกันของทุกจังหวัดทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวทางการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาในการป้องกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาอุทกภัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบหรือกฎหมาย

๔.๓ แผนงาน/โครงการป้องกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ภาคกลางระยะเร่งด่วน โดยการระบายน้ำเข้าพื้นที่เกษตรรับน้ำนอง (แก้มลิง) ดังนี้

ที่	จังหวัด	พื้นที่(โครงการ)	พื้นที่รับน้ำ (ไร่)	ความจุน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	วันเริ่มรับน้ำ	การขอรับการสนับสนุน
๑	นครสวรรค์	พื้นที่ผันน้ำเข้าจากแม่น้ำเจ้าพระยา	๒๖,๘๗๕	๔๓.๐๐	๗ ต.ค. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		พื้นที่รับน้ำเขตเทศบาลเมืองชุมแสง	๒๑๗	๑.๐๐	๑๖ ก.ย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่าน	๑๕๐,๐๐๐	๗๒๐.๐๐	๑ ต.ค. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		บึงบรเพ็ด	๑๓๒,๗๓๗	๔๐๐.๐๐	๑ ต.ค. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง	๑๐๐,๐๐๐	๒๔๐.๐๐	๑ ต.ค. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง	๑๐๐,๐๐๐	๔๘๐.๐๐	๑ ต.ค. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ลุ่มโกรกพระฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา	๕๐,๐๐๐	๒๔๐.๐๐	๑ ต.ค. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		รวม ๗ แห่ง	๕๕๙,๘๒๙	๒,๑๒๔.๐๐		
๒	ชัยนาท	ทุ่งเชียงราก	๑๓๘,๗๑๑	๔๑๖.๑๓	๒๕ ก.ย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		รวม ๑ แห่ง	๑๓๘,๗๑๑	๔๑๖.๑๓		
๓	สิงห์บุรี	ทุ่งดอนกระต่าย	๙๖,๐๐๐	๒๓๐.๔๐	๒๕ ก.ย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ทุ่งบางระจัน	๖๘,๓๗๔	๑๖๔.๑๐	๒๕ ก.ย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		รวม ๒ แห่ง	๑๖๔,๓๗๔	๓๙๔.๕๐		

จากการดำเนินงานแผนงาน/โครงการป้องกันแก้ไขและบรรเทาในเขตพื้นที่ภาคกลาง จะทำให้สามารถรับน้ำได้

ที่	จังหวัด	พื้นที่(โครงการ)	พื้นที่รับน้ำ (ไร่)	ความจุน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	วันเริ่มผันน้ำ	การขอรับการสนับสนุน
๔	ลพบุรี	ทุ่งท่าวัง	๔๐,๑๕๑	๑๑๖.๐๐	๑๕ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ทุ่งฝั่งซ้าย คลอง ชัยนาท-ป่าสัก	๖๑,๘๒๐	๖๐.๐๐	๑๕ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		รวม ๒ ทุ่ง	๑๐๑,๙๗๑	๑๗๖.๐๐		เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
๕	อ่างทอง	ทุ่งลาดกระเทียม/ ห้วยจรเข้ม	๒๑,๓๐๐	๓๔.๐๘	๒๐ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ทุ่งวิเศษชัยชาญ	๔๕,๖๐๐	๗๒.๙๖	๒๐ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		รวม ๒ ทุ่ง	๖๖,๙๐๐	๑๐๗.๐๔		เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
๖	อยุธยา	ทุ่งกุฎี-ผักไห่	๘,๑๑๗	๑๐๔.๐๐	๑๕ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ทุ่งบางบาล	๓,๗๓๖	๑.๙๐	๑๕ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ทุ่งเสนาเหนือ-ใต้	๑๘,๒๔๒	๕๘.๓๗	๑๕ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ทุ่งเชียงราก	๖๓,๗๘๘	๒๐๔.๐๐	๑๕ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ทุ่งลาดบัวหลวง-ทุ่ง ไผ่พระ	๑๙,๔๐๓	๖๒.๐๐	๑๕ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		ทุ่งมหาราช	๕,๓๕๐	๑๗.๑๒	๑๕ กย. ๕๔	เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
		รวม ๖ ทุ่ง	๑๑๘,๖๓๖	๔๔๗.๓๙		เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด
รวม	๖ จังหวัด	๒๐ ทุ่ง	๑,๑๕๐,๔๒๑	๓,๖๖๕.๐๖		เครื่องจักรและงบประมาณจังหวัด

จากการดำเนินงานแผนงาน/โครงการป้องกันแก้ไขและบรรเทาในเขตพื้นที่ภาคกลาง จะทำให้สามารถรับน้ำได้จำนวนทั้งสิ้น ๓,๖๖๕.๐๖ ล้านลูกบาศก์เมตร จะสามารถบรรเทาปัญหาอุทกภัยในพื้นที่และป้องกันน้ำท่วมในเขตเมืองได้ โดยการควบคุมปริมาณน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาให้ไม่เกิน ๓,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วินาที

๔.๔ แนวทางการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายและวิธีการปฏิบัติ

๔.๔.๑ การขยายระยะเวลาช่วยเหลือผู้ประสบภัยเกินกว่า ๓ เดือน ปัจจุบันเป็นอำนาจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาการขยายเวลา เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและคล่องตัวในการให้ความช่วยเหลือ

๔.๔.๒ การประกาศภัยพิบัติ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เดือน ปีที่เกิดและสิ้นสุดภัย เดิมนับเวลาให้ความช่วยเหลือ ถือเอาวันแรกของการเกิดภัยพิบัติ ในท้องที่อำเภอแรกเป็นวันเริ่มต้นของการให้ความช่วยเหลือ เสนอให้การนับเวลาให้ความช่วยเหลือถือเอาวันแรกของการเกิดภัยพิบัติในท้องที่อำเภอ นั้นเป็นวันเริ่มต้นของการให้ความช่วยเหลือ

๔.๔.๓ การปฏิบัติช่วยเหลือ และเยียวยาผู้ประสบภัย

(๑) การชดเชยค่าการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตรที่เก็บเกี่ยวก่อนกำหนด เช่น ข้าวเก็บเกี่ยวที่มีอายุต่ำกว่า ๘๐ วัน ให้ถือเป็นประโยชน์ของเกษตรกร โดยรัฐต้องให้การชดเชยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

(๒) การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ครอบครัวละ ๕,๐๐๐ บาท ควรดำเนินการได้ ๒ กรณี คือ จ่ายคราวเดียวเมื่อน้ำลดกลับสู่สภาวะปกติ หรือเฉลี่ยจ่ายเป็นรายเดือน เนื่องจากผู้ประสบอุทกภัยมีภาระความจำเป็นเพื่อใช้ในการยังชีพ เพราะไม่มีรายได้จากทางอื่น

(๓) กรณีพื้นที่น้ำท่วมระยะยาว ส่วนกลางควรกำหนดระยะเวลาการแจกจ่ายยังชีพ จำนวนครั้งต่อครอบครัว ควรเป็นทิศทางเดียวกัน เพื่อการปฏิบัติให้ชัดเจน เช่น ทุก ๗ วัน หรือ ๑๐ วัน หรือ ๑๕ วัน

๔.๕. ระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) สำหรับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยน้ำท่วมฉับพลันในพื้นที่ลาดชัน และพื้นที่ราบเชิงเขา

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๗ เห็นชอบในหลักการให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำ จัดทำโครงการติดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) สำหรับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยน้ำท่วมฉับพลัน ในพื้นที่ลาดชัน และพื้นที่ราบเชิงเขา ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำได้ดำเนินการแล้วเสร็จครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๒,๓๗๐ หมู่บ้านทั่วประเทศ ปัจจุบันสถานการณ์พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยน้ำท่วมฉับพลัน ในพื้นที่ลาดชัน และพื้นที่ราบเชิงเขาเพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพของภูมิประเทศจากการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงจำเป็นต้องศึกษา สำรวจ ติดตั้ง และบำรุงรักษาระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) สำหรับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยน้ำท่วมฉับพลัน ในพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ราบเชิงเขาเพิ่มเติม

๔.๖ การช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ปล่อยขบวนคาราวานช่วยเหลือผู้ประสบภัย เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ เวลา ๑๔.๐๐ น. ในเขตพื้นที่จังหวัดที่ประสบอุทกภัย ดังนี้

๑) รถปรับปรุงคุณภาพน้ำเคลื่อนที่ จำนวน ๘ คัน ประกอบด้วย กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จำนวน ๖ คัน และกรมทรัพยากรน้ำ จำนวน ๒ คัน

๒) รถบรรทุกน้ำขนาด ๑,๐๐๐ ลิตร จำนวน ๕ คัน ประกอบด้วย กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จำนวน ๔ คัน และกรมทรัพยากรน้ำ จำนวน ๑ คัน

- ๓) น้ำดื่มสะอาดบรรจุถัง ๕ ลิตร จำนวน ๑๐,๐๐๐ แกลลอน
- ๔) รถปฏิบัติการเคลื่อนที่ตรวจวัดคุณภาพน้ำ จำนวน ๒ คัน
- ๕) รถสุขาลอยน้ำ จำนวน ๑ คัน
- ๖) รถบรรทุกขนาด ๕๐๐ ลิตร จำนวน ๒ คัน

๔.๗ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับสถานการณ์กรณีหากมีฝนตก และน้ำหลากจากภาคเหนือ จากการพยากรณ์ในช่วงวันที่ ๑๙ - ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔ กรมอุตุนิยมวิทยา คาดว่าจะมีฝนตกเพิ่มขึ้นในภาคเหนือและภาคกลางจะส่งผลให้แม่น้ำเจ้าพระยามีปริมาณมากขึ้น จึงได้ประสานจังหวัดในพื้นที่ เพื่อเตรียมการด้านเครื่องจักรและเครื่องสูบน้ำทั้ง ๑๒ จังหวัด ตามปรากฏในสิ่งที่ส่งมาด้วย

๕. ข้อเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๕.๑ เห็นชอบแผนงาน/โครงการป้องกันแก้ไข และบรรเทาปัญหาอุทกภัยในเขตพื้นที่ภาคกลางระยะเร่งด่วน ตามข้อ ๔.๓

๕.๒ เห็นชอบแนวทางการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายและวิธีการปฏิบัติ ตามข้อ ๔.๔ โดยมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ

๕.๓ เห็นชอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดำเนินการศึกษา สำรวจ ติดตั้ง และบำรุงรักษาระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) สำหรับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยน้ำท่วมฉับพลัน ในพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ราบเชิงเขาเพิ่มเติม ตามข้อ ๔.๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเรียนคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมทรัพยากรน้ำ

ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ

โทร ๐ ๒๒๗๑ ๖๐๐๐ ต่อ ๖๔๓๘

โทรสาร ๐ ๒๒๗๘ ๖๖๒๙

๐๒๒๗๑ ๖๐๐๐ ต่อ ๖๔๓๘